

Митрополит Јоаникије: Литија покреће најбоље у човјеку, сабира и уједињује народ

Промоција књиге „Херцег Нови – не дамо светиње!“, аутора Небојше Раша, Срећка Ивановића, Стева Голубића и Драгомира Штибохара, у организацији Архијерејског намјесништва херцеговског и удружења „Српски Соко“ уприличена је синоћ у Дворани „Парк“ у Херцег Новом.

Митрополит црногорско-приморски Јоаникије казао је да су литије феномен који није лако објаснити, „с обзиром на то коју су енергију покренуле, каква је љепота, доброта и снага тада објединила наш народ, заиста има нешто дубље, архетипско, што је пророрадило кроз наше литије“.

– Свима је познато шта је изазвало тај свенародни отпор. Они који су тада владали имали су намјеру да обескоријене српски народ и Српску православну цркву у Црној Гори. Имали су намјеру да се обесмисли и наша вјера, наше предање и да се обрише историјско памћење. Да они који су тада владали тумаче и наше памћење и нашу историју по својој мјери у складу са својим привременим и пролазним интересима. Оно што смо вјековима

сабирали да се проспе и да се обесмисли. Народ је осјетио да је ударено у очни живац нашег памћења, постојања, историје културе.

Литија је свечани, религијски чин и обред, а како је рекао Митрополит Јоаникије, она покреће све оно најбоље у човјеку, то је слава празника, слава наше вјере.

– Сви заједно и свештенство и народ, дали смо тада свој допринос, али је јасно да то не би било ни издалека довољно да се појави толика снага, слога и јединство да није и Господ подејствовао са неба, да није послао своју благодат. Прије свега, откуд би било толико јединство духа, намјере, снаге... нисмо ми баш тако увијек јединствени, пет људи, десет ставова, најчешће је тако, али кад је дошао тај моменат, заиста смо били јединствени, које нас је препородило. Када је дошао тај моменат свима је било јасно шта треба да се чини, рекао је Митрополит Јоаникије.

Предсједник Општине Херцег Нови Стеван Катић истакао је да књига „Херцег Нови – не дамо светиње“ има дубок значај не само као писано дјело, већ и као подсјетник на заједништво и непоколебљиву вољу нашег народа да сачува оно што му је свето.

– Народ никада није био тако уједињен и сабран око нечега као што је био око своје вјере и својих цркава и манастира. Тачније, био је уједињен у борби против неправде, неједнакости, против гушења свог духовног бића, против онога што је наш човјек био, јесте и биће – православац. Херцег Нови је и у том времену, од прве децембарске ноћи у Зеленици, па све до 30. августа 2020, био на челу, један од предводника литија, уз Никшић и Беране, а врло брзо и све остале градове, подсјетио је Катић.

Како је рекао, народна борба за очување цркава и манастира у Црној Гори одјекнула је као најсилнија вијест широм свијета, а литије су, истакао је он, прошле у несвакидашњем миру који је донио промјене.

Све то забиљежити и сабрати у књизи каква је монографија „Херцег Нови – не дамо светиње“, по ријечима Катића, представља подвиг аутора, али и велики допринос културној баштини.

– Знам да је уложен велики труд и рад како би се сакупио толики број фотографија и сажео материјал који је настајао мјесецима. Успјели су да подсјете на сваку литију која је одржана у Херцег Новом, да истакну цитате из тадашњих обраћања Новљана и свих пријатеља града који су нам били подршка. Такође, књига има значај за цијелу државу јер су ту и фотографије

и изводи текста и из осталих градова Црне Горе. Таква свеобухватна прича заслужује искрену похвалу свима који су дали допринос да је она вечерас пред нама, а служиће као културни и историјски споменик за сва времена.

Предсједник Општине је поручио да борба за своју светињу никада није значила непоштовање друге вјере и других светиња, а да је Херцег Нови кроз вијекове доказао свој мултиконфесионални и мултинационални идентитет.

– Управо зато, чувајући своје, дубоко поштујући грађане свих конфесија, Општина Херцег Нови је једина општина која је носилац ордена Светог Саве првог реда, највишег одликовања које може додијелити Српска православна црква. То није само признање нашим напорима, већ и обавеза да и даље будемо чувари наше прошлости и водичи ка будућности., закључио је Катић.

Предсједник Црквене општине топаљско херцеговске, уредник књиге Зоран Лазаревић поручио је да је одговорност према људима, нашим прецима, њиховим гробовима, прича о вјечном животу, те да је то акумулирало онолики сабрани народ.

– Литије нису тада пале с неба, оне су наставак, јер је литија је ход кроз вјечност. Наш народ има велику традицију литија. Сва села у Херцег Новом имају своје литије и на њима засноване празнике. Континуитет дакле постоји од раније. Имамо такво духовно и литијско утемељење да просто изгледа као да је читав наш живот литија. Важно је да и убудуће то схватимо као обавезу, истакао је Лазаревић.

Један од аутора, публициста Небојша Рашо, казао је да су литије сачувале кандило вјере, распламсале пламен који је освијетлио цијелу Црну Гору, разбио таму и побиједио лукавога, истакавши да борбу за очување светиња ваља сачувати од заборава.

– Иако смо били свјесни да тај дух литија не можемо описати, прије двије године смо преузели задатак да сакупимо грађу, да се сачува и остане, а онда смо послије годину дана одлучили да ипак издамо књигу. По оној Андрићевој, „ништа човјека не издаје као памћење, и ништа не вара као ријеч, а само оно што је записано остаје“, одлучили смо да је ипак најсигурније да издамо једну књигу која ће да уђе у народ и да тако наставимо нашу борбу за очување светиња, јер сигурно да та борба још траје, поручио је Рашо.

Програм су обогатити етно појци Бранка Зечевић, Марија Видаковић, народни гуслар Вукоман Церовић и пјевачка група „Преподобна Касија

Константинопољска“.

mitropolija.com